

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/411/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814206918
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8814206918.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členiek senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Moniky Juskovej v právnej veci žalobcu: Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, 821 08 Bratislava, IČO: 35 697 270, zastúpeného: Bobák, Bollová a spol., s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Dr. VI. Clementisa 10, 821 02 Bratislava, proti žalovanej: K. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. J. XXX, XXX XX Y. J., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej: v 1. rade: Združenie - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“, Nám. Legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 343 828, zast.: JUDr. Jaroslava Oravcová, so sídlom Advokátska kancelária, ul. Dobrianskeho 1651, 093 01 Vranov nad Topľou, v 2. rade: Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov, zast.: JUDr. Bohdan Jakubis, advokát, Dobrovičová 13, 811 09 Bratislava, o zaplatenie 505,56 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 4C/165/2014-53 zo dňa 09.12.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výrokoch, ktorými súd prvého stupňa žalobu žalobcu čo do zvyšku zamietol a zaviazal žalobcu uhradiť vedľajšiemu účastníkovi v 1. rade trovy konania.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú uhradiť žalobcovi sumu 276,56 eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania z uvedenej sumy od 28.06.2013 až do dňa zaplatenia, ako aj trovy konania vo výške 12,50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Čo do zvyšku žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že zaviazal žalobcu uhradiť vedľajšiemu účastníkovi v 1. rade na strane žalovanej trovy konania vo výške 67,10 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vedľajšiemu účastníkovi v 2. rade náhradu trov konania nepriznal.

Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že žalobca sa domáhal toho, aby súd uložil žalovanej zaplatiť mu sumu 505,56 eura s 8,5 % úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od 28.06.2013 do zaplatenia žiadajúc taktiež, aby súd žalovanej uložil zaplatiť mu náhradu trov s konaním mu vzniknutých. Dôvodom, pre ktorý bola žaloba podaná, bolo to, že žalovaná porušila podmienky zmluvy, ktorú pod č. A6774318 so žalobcom uzavrela na základe tejto zmluvy. Žalobca vypožičal žalovanej SIM kartu umožňujúcu využívať telekomunikačné služby poskytované žalobcom. Pri uzavretí dodatku k zmluve odpredal žalovanej mobilný telefón Sony Xperia J white za kúpnu cenu 1 euro s dohodnutou zmluvnou pokutou 229 eur. pri určení výšky pokuty bola zohľadnená zľava poskytnutá žalovanej pri predaji mobilného telefónu. Zohľadnený bol taktiež časový aspekt uloženia pokuty. Žalovaná v období 02/2013 až 03/2013 nezaplatila cenu poskytnutých služieb, je preto povinná zaplatiť dohodnutú zmluvnú pokutu a cenu nezaplatených poskytnutých služieb 276,56 eura.

Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa za preukázané skutkové okolnosti tvrdené žalobcom, čo sa týka žiadanej ceny poskytnutých služieb spolu vo výške 276,56 eura. Z vykonaných dôkazov zistil, že za poskytnuté telekomunikačné služby žalobca vyfakturoval žalovanej faktúrou č. 2187984084 vo výške 163,16 eura splatnou 29.03.2013, faktúrou č. 2187982686 vo výške 1 euro splatnou 29.03.2013, faktúru č. 2184362149 vo výške 1 euro splatnou 01.03.2013 a faktúru č. 2184364744 vo výške 113,40 eura splatnou 01.03.2013. Nakoľko žalovaná cenu služieb vyúčtovanej jej faktúrami nezaplatila. Splnenie tejto povinnosti jej uložil súd, vrátane úroku z omeškania za obdobie odo dňa nasledujúceho po splatnosti faktúr.

Súd prvého stupňa mal za nie dôvodne žiadaný nárok na zaplatenie sumy zmluvnej pokuty 229 eur. Uviedol, že zmluvná pokuta bola dojednaná ako povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi ju v tom prípade, ak poruší povinnosť včas a riadne hrať cenu za poskytnuté služby alebo povinnosť zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalobcom a po celú dobu viazanosti užívať do prerušenia služby prostredníctvom SIM karty. Splatnosť pokuty bola dojednaná na okamih porušenia povinnosti žalovanej. Súd mal za to, že takto dohodnutá zmluvná pokuta je v rozpore s právnymi predpismi.

Poukázal na to, že pri uzatváraní zmluvy žalobca vystupoval ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy odporkyňa nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Tento vzťah medzi účastníkmi konania na základe zmluvy vznikol v dobe, kedy Slovenská republika už transformovala do právneho poriadku smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednania, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Súd pri hodnotení dojednaných zmluvných podmienok v súlade s ust. § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka bral zreteľ na povahu tovaru, na ktorý zmluva bola uzavretá, keď predmetom bolo poskytovanie, resp. využívanie účastníckeho programu za dohodnutých podmienok. Žalovaná ako klient sa zaviazala zotrvať po dobu 24 mesiacov v zmluvnom vzťahu so žalobcom, tzv. doba viazanosti, a po celú túto dobu bez prerušenia tieto služby využívať, a to v súlade s jej záväzkami.

Dodávateľ síce z hľadiska času rozlišoval tzv. „druhá časť doby viazanosti“, v ktorej by dochádzalo k postupnému znižovaniu zmluvnej pokuty v závislosti od toho, kedy v tomto období ku skutočnosti zakladajúcej nárok na zmluvnú pokutu dôjde, podľa názoru súdu však tým neodstránil všetky dôvody, pre ktoré je možné takto dohodnutú zmluvnú pokutu považovať za neprijateľnú.

Spotrebiteľ je naďalej povinný zaplatiť zmluvnú pokutu bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte zostáva do uplynutia viazanosti, mimo obdobia tzv. „druhej časti doby viazanosti“, ktoré obdobie predstavuje iba posledných šesť mesiacov doby viazanosti, teda sa jedná o poslednú štvrtinu doby viazanosti. Uvedené vymedzenie je tak pre spotrebiteľa prinajmenšom zavádzajúce, pričom nie je zohľadnená výška zmluvnej pokuty v prípade, že ku skutočnosti zakladajúcej nárok na zmluvnú pokutu dôjde v 1. mesiaci viazanosti, alebo v 17. mesiaci doby viazanosti. Žalobcovi sa tak podľa názoru súdu nepodarilo v celom rozsahu odstrániť jeden z hlavných dôvodov, pre ktorý súdy považovali takto dojednanú zmluvnú pokutu za neprijateľnú - zmluvnú pokutu by mal spotrebiteľ zaplatiť v rovnakej výške bez ohľadu na to, či sa omešká s úhradou prvej faktúry alebo poslednej faktúry v tretej štvrtine doby viazanosti.

Ďalším dôvodom, pre ktorý prvostupňový súd považoval takto dojednanú zmluvnú pokutu za neprijateľnú je skutočnosť, že by navrhovateľovi zmluvná pokuta patrila aj v prípade, ak by odporkyňa len uskutočnila nejaký úkon smerujúci k ukončeniu platnosti zmluvy, teda bez ohľadu na to, či k ukončeniu platnosti aj skutočne došlo. Dokonca nejde len o úkon, ktorý by priamo smeroval k ukončeniu zmluvy, ale žalobcovi postačuje, aby účelom úkonu vykonaného odporkyňou „by malo byť ukončenie platnosti Zmluvy a/alebo Dodatku pred uplynutím doby viazanosti“. Uvedená formulácia je nejasná a pre spotrebiteľa značne neurčitá.

V dohode o zmluvnej pokute musí byť ďalej jednoznačne špecifikovaná zmluvná povinnosť, na porušenie ktorej sa zmluvná pokuta vzťahuje. Nesplnenie zmluvnej povinnosti môže spočívať buď v tom, že sa táto nesplní vôbec, alebo sa nesplní včas, alebo sa nesplní riadne.

Súd prvého stupňa majúc za to, že dojednaná zmluvná pokuta je neprimeraná, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovanej ako spotrebiteľky je neprijateľná a neplatná. Preto žalobu v časti o zaplatenie sumy zmluvnej pokuty zamietol.

Súd prvého stupňa v rozhodnutí citoval ust. § 44 ods. 1 a § 44 ods. 8 písm. b) zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách, ust. § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 1, 2, 5, 10, § 54 ods. 1, 2, § 39, § 517 ods. 1, 2, § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ust. § 10c nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z.

O trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom, žalovanou a vedľajším účastníkom v 1. rade rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a vo vzťahu medzi žalobcom a vedľajším účastníkom v 2. rade podľa ust. § 150 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku, ktorým súd žalobu čo do zvyšku zamietol a proti výroku, ktorým uložil žalobcovi uhradiť vedľajšiemu účastníkovi v 1. rade na strane žalovanej trovy konania, podal odvolanie žalobca. V odvolaní poukázal na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalobca uviedol, že názor súdu prvého stupňa týkajúci sa uplatneného nároku na zmluvnú pokutu považuje za nesprávny. Dojednanie zmluvnej pokuty, ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu zmluvných vzťahov je plne v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. V minulosti niektoré sudy vyhodnotili dohodu o zmluvnej pokute v dodatku žalobcu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že výšku zmluvnej pokuty považovali za neprimerane vysokú a z dôvodu, že dohoda o zmluvnej pokute nezohľadňovala časť, kedy užívateľ služieb prestal plniť svoje zmluvné povinnosti. Žalobca nedostatky dohody o zmluvnej pokute odstránil, maximálna výška zmluvnej pokuty zodpovedá výške poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu a dohoda o zmluvnej pokute zohľadňuje časový aspekt porušenia zmluvných povinností. Dohoda o zmluvnej pokute rozlišuje, či došlo k porušeniu zmluvných povinností po uzavretí dodatku alebo pred uplynutím doby viazanosti (v priebehu posledných 6 mesiacov do uplynutia doby viazanosti). Zohľadnenie času porušenia zmluvných povinností v dohode o zmluvnej pokute má podľa názoru žalobcu zachovať naplnenie funkcie zmluvnej pokuty, ktorou je zabezpečenie záväzkového vzťahu, motivácia k plneniu zmluvných povinností spojená s následnou sankciou za jej nesplnenie, reparácia spočívajúca v odstránení škodlivého následku, ktorý by mohol vzniknúť v príčinnej súvislosti s porušením povinností. Žalovaná nebola žiadnym spôsobom povinná ani žalobcom nútená uzatvoriť dodatok k zmluve o pripojení. Poskytnutie mobilného telefónu za zľavnenú cenu bolo vo vzájomnom vzťahu medzi žalobcom a žalovanou kompenzované vernosťou žalovanej ako zákazníka. Model vzájomne akceptovanej modifikácie záväzkového vzťahu nie je možné realizovať bez platného dojednania zmluvnej pokuty, v ktorej jednou z funkcií je zabránenie špekulatívnemu konaniu zo strany účastníka, ktorý pri vzniku zmluvného vzťahu využije poskytnuté výhody. Zmluvnú pokutu je nutné posudzovať z hľadiska zabezpečovacej, motivačnej, sankčnej, reparačnej funkcie s ohľadom na všetky relevantné okolnosti a vzájomne poskytnuté plnenia v rámci uzavretej zmluvy a dodatku. Ak by pri dohodnutej dobe viazanosti 24 mesiacov dohoda o zmluvnej pokute rozlišovala čas porušenia zmluvných povinností od počiatku, teda či došlo k porušeniu zmluvných povinností v 1., 2., 3. a každom nasledujúcom mesiaci až po 24. mesiac po uzavretí dodatku, dohoda o zmluvnej pokute by prestala plniť svoju funkciu. Dojednanie zmluvnej pokuty podľa žalobcu nemohlo spôsobiť nerovnováhu účastníkov zmluvného vzťahu. Súd prvého stupňa sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že mobilný telefón si žalovaná mohla kúpiť za riadnu maloobchodnú cenu bez hrozby sankcie za nedodržanie zmluvných povinností, ako aj tým, že dohodnutá zmluvná pokuta neprevyšuje výšku poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu. Žalobca preto žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej sa voči nemu odvolal tak, že vyhovie jeho nároku uplatnenému žalobou. Uplatnil si taktiež trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok v rozsahu, v akom bol napadnutý, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu dôvodným nebolo.

Súd prvého stupňa v prejednávanej veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé

odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje, stotožňujúc sa so skutkovou a právnou argumentáciou súdu prvého stupňa a pre doplnenie k odvolacím dôvodom žalobcu dodáva:

V prejednávanej veci, ako to vyplýva z obsahu spisu, je nesporné, že predmetom konania je posúdenie nároku vzniknutého z občianskoprávneho vzťahu. Medzi účastníkmi konania bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Bolo preto povinnosťou súdu podrobiť súdnej kontrole zmluvné dojednania majúce charakter podmienok potenciálne spôsobilých vytvoriť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nemali by byť pritom žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je v kontraktačnom procese slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti, resp. vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu v zmysle vlastných predstáv o podmienkach zmluvy, ktorá bola naformulovaná dodávateľom vopred. Zmluva o poskytovaní verejných služieb a dodatok k tejto zmluve spĺňajú charakteristiku spotrebiteľskej zmluvy. Súčasťou zmluvy sú zmluvné dojednania majúce charakter obchodných podmienok žalobcu, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko tieto sú vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť to, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami, taktiež posúdiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky môže obstáť ako celok.

Podľa § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Neprijateľnou podmienkou v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka je aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája, ako vyplýva z ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, sankciu neplatnosti; ide o neplatnosť absolútnu, na ktorú musí súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia zmluvná pokuta ako zabezpečovací prostriedok vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je subjekt porušujúci povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy povinný zaplatiť subjektu oprávnenému v prípade, ak svoju zmluvnú povinnosť poruší. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Aj keď výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, nemôže byť v rozpore s ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb bola upravená ako rozdiel medzi bežnou cenou mobilného telefónu a kúpnu cenou, za ktorú žalobca odpredal mobilný telefón žalovanej a žalobcovi patrila za porušenie špecifikovaných zmluvných povinností ako vyplýva z dodatku k zmluve. Pokiaľ žalobca argumentoval, že pri stanovení zmluvnej pokuty zohľadnil časový aspekt porušenia zmluvných povinností, je neakceptovateľné, že k zníženiu výšky zmluvnej pokuty má dôjsť až v prípade porušenia zmluvných povinností v posledných šiestich mesiacoch pri 24-mesačnej dobe viazanosti. Z takto formulovaného zmluvného dojednania vyplýva, že spotrebiteľ by mal povinnosť v plnej výške uhradiť zmluvnú pokutu pri porušení zmluvných povinností v priebehu prvých osemnástich mesiacoch dohodnutej doby viazanosti, čo je neprimerané. Je zrejmé, že je rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinností dôjde na začiatku zmluvného vzťahu, napríklad v prvom mesiaci alebo v osemnástom mesiaci doby viazanosti. Bez významu nie je ani to, že nie každé porušenie zmluvnej povinnosti spôsobuje rovnako závažné dôsledky. Taktiež pri oneskorení s úhradou ceny fakturovaných služieb nemôže byť nevýznamnou výška pohľadávky, ktorá vznikne porušením povinností zo záväzkového vzťahu. Dojednanie zmluvnej pokuty tak, že umožňuje jej zníženie iba v prípade porušenia zmluvných povinností v posledných šiestich mesiacoch zmluvného vzťahu bez

akéhokoľvek zohľadnenia intenzity a významu porušenia povinnosti predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku znevýhodňujúcu spotrebiteľa a umožňujúcu dodávateľovi pri akomkoľvek, a to aj menej významnom porušení zmluvnej povinnosti, nárokovať vo vzťahu k spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške v prvých osemnástich mesiacoch trvania zmluvného vzťahu.

S poukazom na uvedené odvolací súd osvojac si presvedčivé odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa rozsudok v súlade s ust. § 219 ods. 1, 2 ako vecne správny potvrdil.

Správnemu rozhodnutiu súdu prvého stupňa vo veci samej zodpovedá aj rozhodnutie o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a vedľajším účastníkom v 1. rade, ktoré žalobca odvolaním taktiež napadol, a to bez bližšieho zdôvodnenia. Rozhodnutie o povinnosti žalobcu zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi v 1. rade náhradu trov konania vyplýva z výsledku konania a súdom prvého stupňa bolo toto rozhodnutie náležite odôvodnené.

Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, z ust. § 142 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že nemá nárok na náhradu trov konania. Úspešná žalovaná náhradu trov konania nežiadala, nežiadal ju ani vedľajší účastník v 1. rade. Túto náhradu si v zmysle ust. § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnili, preto nebol dôvod na rozhodovanie o trovách konania, ktoré im s odvolacím konaním mohli vzniknúť.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.